

**SOLI
CRIS**

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

SOLIDARITY IN TIMES OF CRISIS

Solidarity and citizens involvement network for Crisis prevention and management of municipalities and regions in a volatile and dynamic Europe

OSNOVE TRANSNACIONALNE SOLIDARNOSTI

Evropski mehanizem civilne zaščite

Kaj je UCPM?

Mehanizem Unije na področju civilne zaščite (UCPM) je bil ustanovljen za spodbujanje hitrega in uspešnega operativnega usklajevanja med nacionalnimi službami civilne zaščite in ima dva poglobitna cilja:

1. krepitev sodelovanja med Unijo in državami, ki sodelujejo v mehanizmu UCPM (države članice in šest držav zunaj EU),
2. omogočanje lažjega usklajevanja na področju civilne zaščite, da se izboljša uspešnost sistemov za preprečevanje nesreč ter pripravljenost in odzivanje nanje.

Pravna podlaga

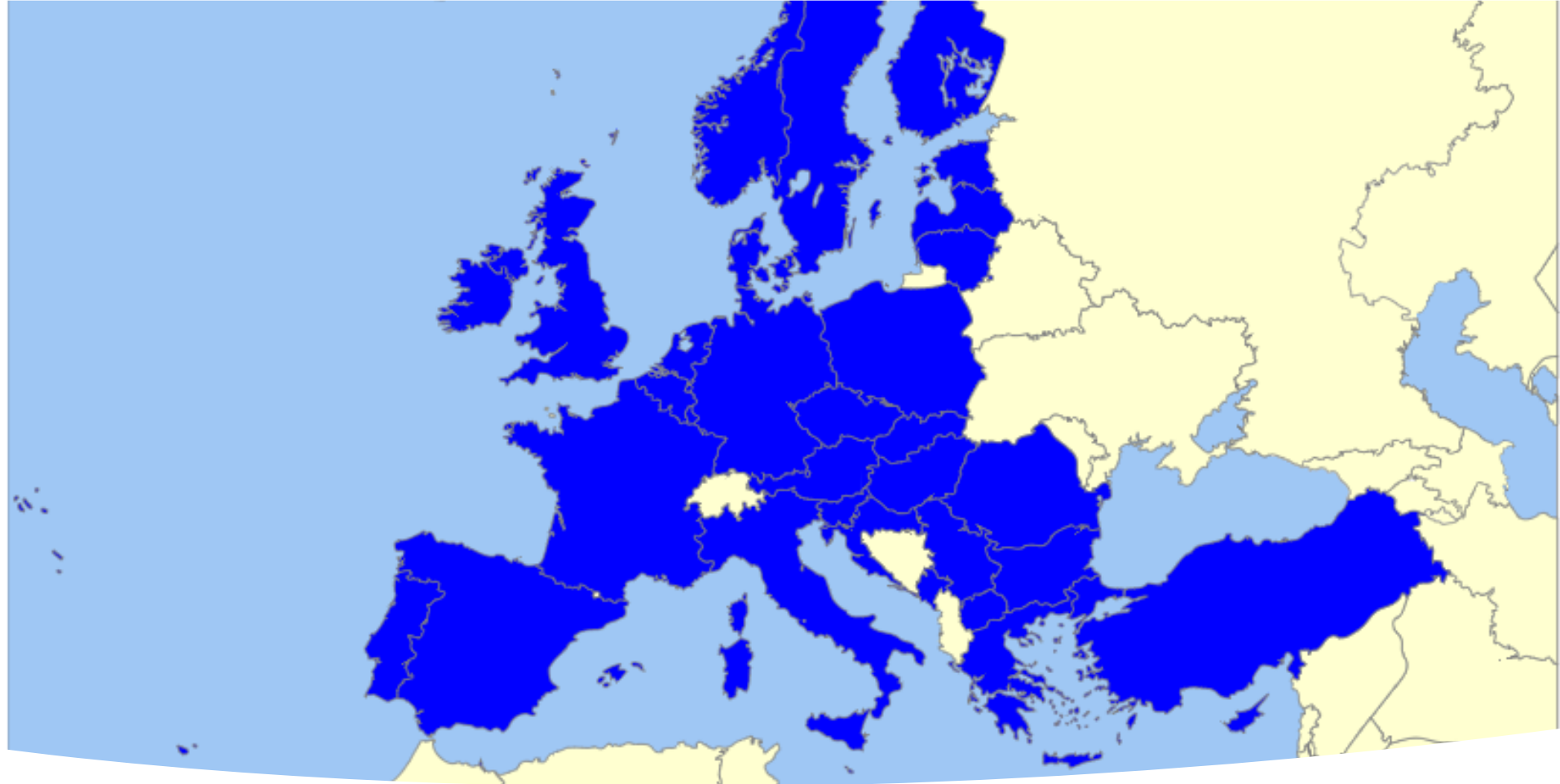
Pristojnosti EU na področju civilne zaščite so določene v 196. členu Pogodbe o delovanju Evropske unije, ki določa, da mora Unija spodbujati hitro in uspešno operativno sodelovanje v Uniji med nacionalnimi službami civilne zaščite ter usklajenost mednarodnega delovanja na področju civilne zaščite.

Malo zgodovine

Mehanizem Unije na področju civilne zaščite (UCPM) je bil vzpostavljen leta 2001. Sedanji pravni okvir je bil določen s Sklepom št. 1313/2013, ki se uporablja od 1. januarja 2014 (v nadaljevanju: Sklep).

Vse države članice EU

Kdo sodeluje?

**Norveška, Islandija, Črna gora, Srbija,
Severna Makedonija in Turčija.**

Kam spada UCPM?

Mehanizem Unije na področju civilne zaščite je v pristojnosti Generalnega direktorata Evropske komisije za humanitarno pomoč in civilno zaščito (GD ECHO).

Mehanizem UCPM

Center za usklajevanje nujnega odziva (ERCC - Emergency Response Coordination Centre) v Bruslju

Skupni komunikacijski in informacijski sistem
(CECIS - Common Emergency Communication and Information System)

Sistem modulov civilne zaščite

Usposabljanje

Center za usklajevanje nujnega odziva (ERCC)

Center je operativen v vsakem trenutku in ima krizni sobo, ki deluje 24 ur na dan in 7 dni na teden. Ključne operative naloge Centra za usklajevanje nujnega odziva so:

- delovati kot platforma Komisije in EU za spremljanje in usklajevanje ob krizah,
- delovati kot komunikacijsko središče med sodelujočimi državami, prizadeto državo in napotenimi terenskimi strokovnjaki,
- pripravljati in razširjati informacijske izdelke ter omogočati lažje usklajevanje med operacijami civilne zaščite in humanitarne pomoči.

Te funkcije podpira spletna aplikacija za opozarjanje in obveščanje, imenovana CECIS (Skupni komunikacijski in informacijski sistem za nujne primere)

Center ERCC dopolnjujejo evropske zmogljivosti za nujni odziv: prostovoljni nabor virov za odzivanje na nesreče, ki jih predhodno odredijo sodelujoče države in so v stanju pripravljenosti ter se uporabijo le na poziv Komisije.

Prostovoljni nabor je ena od mnogih novosti, ki so bile uvedene z novim sklepom, da bi se odpravile slabosti prejšnjega mehanizma.

Z naborom naj bi se dosegli zlasti naslednja cilja: prehod z reaktivnega, ad hoc usklajevanja na vnaprej načrtovan, pripravljen in predvidljiv sistem ter opredelitev in zapolnitev kritičnih vrzeli v zmogljivosti odzivanja na nesreče na stroškovno učinkovit način.

Sistem modulov CZ

Evropske zmogljivosti za nujni odziv (ali prostovoljni nabor) združuje vrsto ekip za nudenje pomoči, strokovnjake in opremo iz številnih držav EU. Ta sredstva so v pripravljenosti in so, takoj ko je to potrebno, na razpolago za misije EU na področju civilne zaščite po vsem svetu.

Od njegove vzpostavitve oktobra 2014 svoje vire ali zmogljivosti za odziv v nabor prispeva triindvajset držav članic. Registriranih je 106 enot za odziv (tj. modulov), kar zajema, na primer, ekipe za iskanje in reševanje v mestih, vire, specializirane za medicinske evakuacije po zraku, opremo za čiščenje vode, visokozmogljive črpalke in ekipe za gašenje gozdnih požarov.

Registracija nadaljnjih virov držav članic je v teku. Države, ki sodelujejo v naboru, lahko pridobijo finančno podporo EU za izboljšanje ponujenih nacionalnih sredstev za odzivanje, plačilo stroškov certificiranja in usposabljanja, in kritje stroškov, povezanih s prevozom ekip in sredstev na prizadeta območja (do 85 %).

Kako se aktivira pomoč?

Mehanizem UPCM se lahko aktivira na podlagi prošnje za pomoč prizadete države ali ZN . Aktivira se lahko tudi na zahtevo države članice EU za podporo pri zagotavljanju konzularne pomoči državljanom EU, ki so bili prizadeti v nesrečah zunaj Unije.

Organizacije ZN in nekatere druge izbrane mednarodne organizacije – Mednarodna organizacija za migracije (IOM), Mednarodna federacija rdečega križa in rdečega polmeseca (IFRC) in Organizacija za prepoved kemičnega orožja (OPCW) – lahko od leta 2014 prav tako zaprosijo za pomoč.

Aktivnosti UCPM

Dejavnosti preprečevanja nesreč ter pripravljenosti in odzivanja nanje so namenjene obravnavanju (morebitnih) nesreč v EU, mehanizem pa se lahko aktivira tudi kot odziv na nesreče zunaj Unije.

Pravzaprav se je od 224 prošenj za pomoč v obdobju 2002–2015 63 % nanašalo na nesreče zunaj EU

Kako deluje pomoč?

Sodelujoče države članice ohranijo primarno odgovornost za civilno zaščito in določitev ravni pomoči za posamezen odziv na nesrečo ter tega, koliko te pomoči bo zagotovljene prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite.

Komisija nima pristojnosti vodenja ekip, modulov ali drugih sredstev sodelujočih držav, ki se prispevajo prostovoljno, in nadzora nad njimi.

Vloga EU je zagotavljati podporo sodelujočim državam pri krepitvi preprečevanja nesreč ter pripravljenosti in odzivanja nanje z olajševanjem sodelovanja in usklajevanja. Za pregled razmerij v mehanizmu UCPM

Prošnja za pomoč

Prošnja za pomoč lahko pošlje:

- prizadeta država članica,
- mednarodne organizacije (ZN, OPCW, IFRC, IOM).

Prošnja za pomoč občajno zajema začetni seznam potreb.

Prošnja za pomoč

ERCC aktivira mehanizem UCPM

Sredstva/moduli

Sodelujoče države v sistemu CECIS ponudijo module in sredstva.

Prevoz

Mehanizem UCPM omogoča naslednje rešitve:

- sofinanciranje stroškov prevoza (po stopnji 55 %),
- združevanje prevoznih sredstev,
- storitev posrednika EU za prevoz.

Podrobne potrebe se objavijo v sistemu CECIS in čakajo na ponudbe.

Vložnik prošnje ponudbo sprejme ali zavrne.

Za sprejete ponudbe/ekipe se lahko organizira prevoz.

V sistemu CECIS se objavi poziv za strokovnjake s področja civilne zaščite.

ERCC izbere strokovnjake, ki jih predlagajo sodelujoče države.

Strokovnjaki lahko tvorijo ekipo EUCP ali so del ekipe UNDAC.

Strokovnjaki

Sodelujoče države v sistemu CECIS predlagajo svoje strokovnjake.

Strokovnjaki s področja civilne zaščite

Strokovnjake s področja civilne zaščite predlagajo sodelujoče države. Izbere, obveščila in napoti pa jih ERCC. Strokovnjaki lahko tvorijo ekipo EUCP ali pa so vključeni v ekipe UNDAC kot pridružen člani.

Moduli in ekipe se napotijo v prizadeto državo.

Primeri aktivacije mehanizma

Od leta 2002 je bil mehanizem na področju civilne zaščite 229* krat aktiviran v načinu „prošnja za pomoč“, predvsem v primeru nesreč zunaj EU. (*podatki iz novembra 2015)

Vsi primeri aktivacije

Geografska porazdelitev

Prostovoljni nabor

Sodelujoče države lahko v prostovoljni nabor odredijo module za obdobje dveh let in izkoristijo:

- sofinanciranje stroškov prilagoditev,
- financiranje stroškov certifikacije,
- višjo stopnjo sofinanciranja prevoza (85 %).

Ekipo EUCP

Ekipe lahko sestavljajo uradniki za zvezo ERCC in več strokovnjakov s področja civilne zaščite iz sodelujočih držav. Med možne naloge ekipe EUCP spadajo:

- usklajevanje modulov EU na terenu,
- ocena potreb,
- logistična podpora.

- Uradni začetek usklajenega odziva EU na nesreče se začne z aktivacijo mehanizma ob prejemu prošnje za pomoč. Vendar lahko obstajajo znaki, da nesreča grozi, preden se predloži taka prošnja.
- Komisija lahko, vendar ni dolžna, pred aktivacijo mehanizma v sistemu CECIS vklopi opozorilo o izrednih razmerah v tako imenovanem „načinu vnaprejšnjega opozorila“. To sodelujočim državam članicam omogoči, da mobilizirajo svoje vire pred morebitno aktivacijo mehanizma.

Primer:

Način vnaprejšnjega opozorila je bil uporabljen pri poplavah v Bosni in Hercegovini (ki lahko štejejo za nesrečo s počasnim začetkom). Razsežnost nevarnosti je bila jasna že, ko je bilo razglašeno stanje naravne nesreče na lokalni ravni. Vendar pa naj bi bil način vnaprejšnjega opozorila vključen en dan pozneje, samo štiri ure pred uradno aktivacijo mehanizma. S hitrejšo vključitvijo načina vnaprejšnjega opozorila bi lahko pridobili nekaj časa za mobilizacijo virov.

Kadar je po tem, ko država prosilka sprejme ponudbo pomoči sodelujočih držav, potrebno usklajevanje na terenu na ravni EU, mora Komisija oblikovati ekipo EU za usklajevanje in ocenjevanje na področju civilne zaščite (ekipa EUCP) za takojšnjo napotitev v prizadeto državo.

Cilj te ekipe je usklajevanje dela različnih ekip in modulov sodelujočih držav na terenu, tehnično svetovanje in olajševanje usklajevanja s prizadeto državo. Ekipe izbere Komisija po prejemu imenovanj strokovnjakov, ki jih pošljejo sodelujoče države članice, vsako ekipo pa spremlja uradnik za zvezo, ki ga napoti Komisija.

Napotitev ekip EUCP pri nesrečah zunaj Unije ni odvisna od odobritve države prosilke/prizadete države.

Centru za usklajevanje nujnega odziva zato ni prepovedano, da pošlje sodelujočim državam zahtevek za imenovanja takoj po prejetju prošnje za pomoč.

V primerih Nepala ter Bosne in Hercegovine so obstajali znaki, da sta nesreči hudi in da bo posledično najverjetneje potrebno usklajevanje na ravni EU. Kljub temu je pri teh nesrečah znašal čas, ki je pretekel od prejema uradne prošnje za pomoč do zahtevka za imenovanja v sistemu CECIS za prvo ekipo, 21,4 ure za Bosno in Hercegovino in 22,8 ure za Nepal

Zemljevid, pripravljen v okviru programa Copernicus, je prispeval k boljšemu odločanju v Bosni in Hercegovini

Maja 2014 je občino Odžak, mesto v kantonu Posavina na severu Bosne in Hercegovine, hudo prizadelo poplavljanje reke Save. 26. maja 2014 je bila danska ekipa, ki je bila nastanjena v mestu Modriča, pripravljena na črpanje vode v posebej poplavljenem delu Odžaka.

Pozneje, ko je bila s pomočjo lokalnih inženirjev in danskih tehničnih strokovnjakov ponovno vzpostavljena lokalna črpalna postaja, sta danska in nemška ekipa skupaj ocenili področje z uporabo zemljevidov, pripravljenih s storitvijo EU za kartiranje, Copernicus.

Zemljevidi so bili uporabljeni za določitev globine blata in stanja tal pod njim. Ugotovljeno je bilo, da je varno, če enostavno kopljejo globlje in pustijo, da se voda vpije v tla, tako da jim ni bilo treba izbrati bolj zamudne možnosti črpanja. Kopanje je pomenilo tudi, da transport vode po črpanju ni bil potreben. Brez takega zemljevida ekipa ne bi mogla pravilno oceniti stanja in najverjetneje ne bi tvegala s kopanjem namesto črpanja.

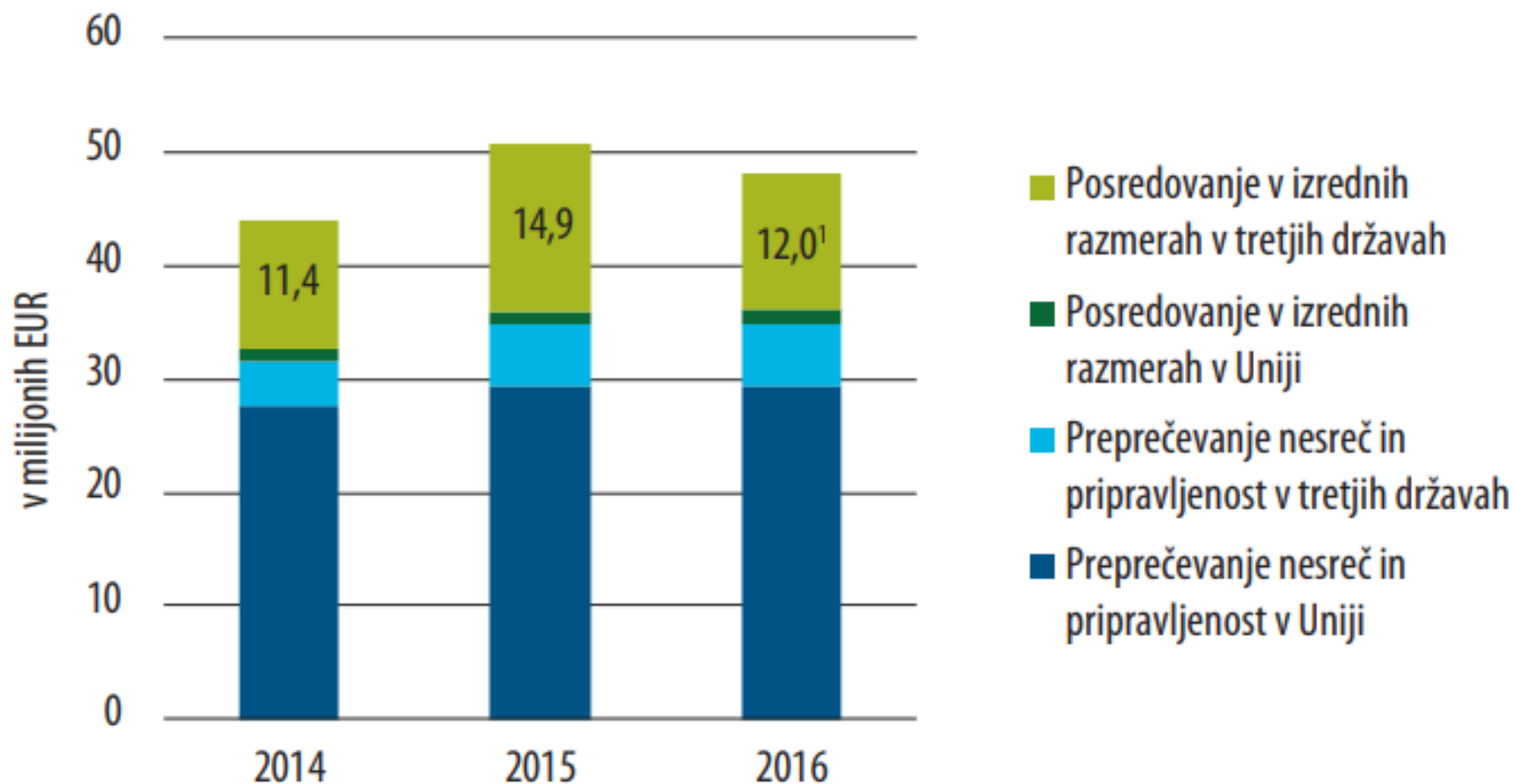

Financiranje

- Okoli 50 milijonov EUR letno se nameni za delovanje mehanizma, od česar je približno tretjina namenjena posredovanju v izrednih razmerah v tretjih državah. To vključuje sofinanciranje EU za operacije prevoza modulov v prizadete države. Stroške delovanja ekip in sredstev civilne zaščite nosijo sodelujoče države.

Izvrševanje proračuna UCPM v obdobju 2014–2016

1 2016: načrtovana proračunska sredstva.

Vir: Evropska komisija, analiza Sodišča.

Hvala za vašo pozornost

